

Landsverordening van de houdende regels
van materieelrechtelijke aard betreffende
de rechtstoestand van de ambtenaren in
dienst van het Land Curaçao
(Landsverordening Materieel Ambtenarenrecht)
=====

DE GOUVERNEUR VAN CURAÇAO

Overwegende;

dat het noodzakelijk is ter uitvoering van artikel 90 van de Staatsregeling noodzakelijk is bij landsverordening regels van materieelrechtelijke aard betreffende de rechtstoestand van de ambtenaren in dienst van het Land Curaçao vast te stellen;

Gelet op artikel III van de Rijkswet wijziging Statuut in verband met de opheffing van de Nederlandse Antillen;

HOOFDSTUK I

Algemene bepalingen

Art. 1.

1. Ambtenaar in de zin van deze landsverordening en de uit kracht daarvan gegeven voorschriften is degene die door het bevoegd gezag is benoemd of aangesteld in openbare dienst om ten behoeve van het Land Curaçao werkzaam te zijn.
2. Tot de openbare dienst behoren alle diensten en bedrijven door het Land Curaçao beheerd, met inbegrip van het van overheidswege gegeven onderwijs.
3. Niet zijn ambtenaren in de zin van deze landsverordening en de uit kracht daarvan gegeven voorschriften:
 - a. zijn degenen met wie een arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht is gesloten;
 - b. de werklieden.

Art. 2.

1. Voor de toepassing van deze landsverordening en de uit kracht daarvan gegeven voorschriften worden, tenzij in deze landsverordening anders is bepaald, niet als ambtenaren beschouwd:
 - a) de leden en buitengewone leden van de Raad van Advies;
 - b) de Ministers;
 - c) de krachtens de Staatsregeling of andere wettelijke regeling voor hun leven aangestelde ambtenaren;
 - d) de Ombudsfunctionaris;
 - e) de procureur-generaal;
 - f) de leden van de Algemene Rekenkamer;
 - g) de directeur en de onderdirecteur van de Sociale Verzekeringsbank;
 - h) de directeur van de Landsloterij;
 - i) onbezoldigde ambtenaren.
2. De hoofdstukken IV, V en VI zijn niet van toepassing op ambtenaren die niet regelmatig dienst doen. Ten aanzien van deze ambtenaren kunnen onderwerpen welke in de genoemde hoofdstukken geregeld zijn, naarmate zulks met betrekking tot elke dienst of elk bedrijf waarin zij te werk zijn gesteld, noodzakelijk blijkt, worden geregeld bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen.

Art. 3.

De bepalingen van deze landsverordening en de uit kracht daarvan gegeven voorschriften vinden slechts toepassing voor zover niet bij een landsverordening of uit kracht daarvan gegeven voorschriften anders is of wordt bepaald.

Art. 4.

Voor de toepassing van deze landsverordening en de uit kracht daarvan gegeven voorschriften wordt verstaan onder het bevoegde gezag:

- a. de Regering van het Land Curaçao, met uitzondering van het hiervan onder sub b. bepaalde;
- b. de Staten van het Land Curaçao voor wat betreft benoeming, schorsing en ontslag van hun griffier.

HOOFDSTUK II

Aanstelling en bevordering

Art. 5.

1. Aanstelling geschiedt in vaste of in tijdelijke dienst.
2. Aan de aanstelling in vaste dienst gaat in de regel vooraf een aanstelling in tijdelijke dienst.
3. Aanstelling in tijdelijke dienst kan slechts plaats hebben:
 - a. indien mag worden aangenomen, dat de werkzaamheden, waarmede de ambtenaar zal worden belast, van aflopende aard zijn. Wanneer werkzaamheden als in de vorige volzin bedoeld elkaar in een aaneensluitende reeks opvolgen, wordt de aanstelling in tijdelijke dienst van

- de ambtenaar, die met die werkzaamheden is belast, na vijf jaren door een aanstelling in vaste dienst vervangen, indien mag worden aangenomen, dat deze werkzaamheden ten minste nog vijf jaren zullen voortduren. De aanstelling in tijdelijke dienst wordt in elk geval na tien jaren dienst als zodanig door een aanstelling in vaste dienst vervangen;
- b. indien een wijziging van de taak van de betrokken dienst is voorgenomen;
 - c. van personen, in dienst genomen ter vervanging van tijdelijk afwezig personeel;
 - d. van personen in opleiding;
 - e. van personen als bedoeld in artikel 2, tweede lid;
 - f. voor een proeftijd van niet langer dan één jaar, ten hoogste met nog één jaar te verlengen. In bijzondere gevallen kan op verzoek van de ambtenaar de proeftijd na twee jaren nog uiterlijk met één jaar worden verlengd;
 - g. van personen, met wie voor de aanstelling overeengekomen is dat zij voor een bepaaldelijk aangeduide tijd in dienst treden.
4. Een aanstelling in tijdelijke dienst als bedoeld in het derde lid onder b, c en d duurt niet langer dan vijf jaren.
 5. De aanstelling van de ambtenaren kan geschieden onder de voorwaarde, dat ontslag zal worden verleend, indien niet binnen een daarvoor te stellen termijn een bepaald diploma of bepaalde diploma's zijn behaald.

Art. 6.

1. Voor aanstelling tot ambtenaar kan, met inachtneming van de voor de bekleding van het ambt vast te stellen bepalingen, slechts in aanmerking komen hij die:
 - a. van goed zedelijk gedrag is, hetgeen dient te blijken uit een verklaring, afgegeven door de daartoe bevoegde instantie;
 - b. Nederlander is; tenzij bij landsverordening voor de benoeming in een bepaald ambt is afgeweken van het voorschrift dat geen vreemdeling benoembaar is;
 - c. op grond van de uitslag van een geneeskundig onderzoek, ingesteld door een of meer door het bevoegde gezag aangewezen geneeskundigen, geschikt is verklaard voor de vervulling van het ambt.
2. Een geneeskundig onderzoek behoeft in spoedeisende gevallen niet vooraf te worden ingesteld, indien de ambtenaar in tijdelijke dienst wordt aangesteld en zijn dienst, naar mag worden aangenomen, niet langer dan zes maanden zal duren.

Art. 7.

1. De uitslag van het geneeskundig onderzoek als bedoeld in het vorige artikel wordt aan de belanghebbende zo spoedig mogelijk medegedeeld.
2. Indien aan de keuring een negatieve gevolgtrekking dan wel een positieve gevolgtrekking onder bepaalde beperkingen worden verbonden, heeft de belanghebbende het recht op herkeuring. De belanghebbende maakt zijn wens daartoe met redenen omkleed kenbaar binnen een week nadat de genoemde gevolgtrekking aan hem is medegedeeld.

3. De kosten van de geneeskundige onderzoeken alsmede de eventuele reis- en verblijfkosten terzake van deze onderzoeken komen ten laste van de overheid.

Art. 8.

In bijzondere gevallen kan hij, die bij het geneeskundig onderzoek niet geschikt bevonden is, desniettemin in het belang van de dienst tot ambtenaar in tijdelijke dienst worden aangesteld, mits de geneeskundige(n) als bedoeld in de Pensioenlandsverordening overheidsdienaren, aangeven dat tegen een aanstelling in tijdelijke dienst uit medisch oogpunt geen bezwaar bestaat. Aan de betrokkene wordt, alvorens hij wordt aangesteld, mededeling gedaan van de inhoud en strekking van het bepaalde in de Pensioenlandsverordening overheidsdienaren hieromtrent.

Art. 9.

1. Bij overgang naar een ander ambt wordt een ambtenaar niet opnieuw gekeurd, tenzij voor dat ambt keuringseisen zijn vastgesteld of redelijkerwijze kunnen geacht worden te gelden, zwaarder dan die, welke zijn vastgesteld of redelijkerwijze geacht kunnen worden te gelden voor het ambt, dat hij tevoren bekleed heeft.
2. In het geval als bedoeld in het vorige lid vindt het bepaalde in de artikelen 7 en 8 overeenkomstige toepassing.

Art. 10.

De ambtenaar is, in geval van ziekte en wanneer het bevoegde gezag zulks in verband met zijn gezondheidstoestand nodig acht, verplicht zich te onderwerpen aan een onderzoek van een of meer geneeskundigen, daartoe door het bevoegde gezag aan te wijzen.

Art. 11.

1. De ambtenaar ontvangt zo spoedig mogelijk een schriftelijke aanstelling, welke het ambt alsmede zijn naam, voornamen en geboortedatum vermeldt.
2. De aanstelling vermeldt voorts:
 - a. of de ambtenaar in vaste of tijdelijke dienst wordt aangesteld. In het laatstbedoelde geval wordt tevens vermeld of de aanstelling voor een bepaalde tijd, voor een proeftijd, dan wel voor onbepaalde tijd geschiedt;
 - b. zo mogelijk de dag van ingang van de aanstelling;
 - c. de bezoldiging en de andere voordelen in geld, welke de ambtenaar worden toegekend;
 - d. in voorkomende gevallen, het feit dat artikel 6, eerste lid, van de Pensioenverordening Landsverordening Overheidsdienaren op hem van toepassing is alsmede de grond of gronden daarvan.
3. Alle wijzigingen, welke worden gebracht in de punten als in het tweede lid vermeld, worden de ambtenaar schriftelijk medegedeeld.

Art. 12.

1. Een exemplaar van deze landsverordening, de Regeling Vakantie en Vrijstelling van Dienst Ambtenaren, de Regeling vergoeding behandelings- en verplegingskosten overheidsdienaren, de Landsverordening leeftijdsgrens ambtenaren, de Lumpsumregeling overheidsdienaren, de Pensioenlandsverordening overheidsdienaren en de Regeling ambtenarenrechtspraak en andere landsverordeningen die voor de rechtspositie van de ambtenaar van rechtstreeks belang zullen blijken te zijn, zo mogelijk in een overeenkomstig latere wijzigingen bijgewerkte vorm of anders onder toevoeging van de landsverordeningen waarin zulke wijzigingen zijn aangebracht, alsmede de uit kracht van een of meer van de genoemde landsverordeningen gegeven voorschriften liggen voor de ambtenaar bij de dienst waarbij hij werkzaam is op door het hoofd van dienst te bepalen plaatsen en tijden ter inzage.
2. Het bepaalde in het voorgaande lid is van overeenkomstige toepassing met betrekking tot de onherroepelijke rechterlijke uitspraken in ambtenarenzaken.

Art. 13.

1. Aanstelling en bevordering geschieden, voor zover daaromtrent regels bij landsbesluit houdende algemene maatregelen zijn vastgesteld.
2. Ingeval ten aanzien van de aanstelling en de bevordering ontwikkelings- en andere eisen moeten worden vastgesteld, geschiedt zulks bij landsbesluit houdende algemene maatregelen.

Art. 14.

1. De ambtenaar is verplicht de Nederlandse taal te verstaan.
2. De ambtenaar die als zodanig geregeld met het publiek in aanraking komt is bovendien verplicht de landstaal te verstaan binnen een jaar, nadat hij met een zodanige functie werd belast.
3. Onder de landstaal wordt verstaan de Papiamentse taal.
4. De betrokken Minister bepaalt zo nodig of de ambtenaar een ambtenaar is als bedoeld in het tweede lid. De Minister kan de in dat lid genoemde verplichting ook aan andere categorieën ambtenaren opleggen.

HOOFDSTUK III*Beoordeling en ranglijst***Art. 15.**

1. Aan de wijze waarop de ambtenaar zijn functie vervult wordt door of namens het bevoegde gezag geregeld aandacht besteed door functioneringsgesprekken met hem te houden en beoordelingen van zijn functioneren op te maken.

2. Een beoordeling wordt in elk geval opgemaakt, wanneer degene die door het bevoegde gezag als beoordelingsautoriteit is aangewezen dit wenselijk acht of de betrokken ambtenaar hierom op redelijke gronden verzoekt.
3. Alvorens een beoordeling wordt vastgesteld, wordt deze met de betrokken ambtenaar besproken; hem wordt de gelegenheid geboden zijn mening erover kenbaar te maken.
4. Het bevoegde gezag stelt nadere regels vast aangaande het beoordelen van ambtenaren. Deze regels worden vastgesteld bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen.
5. Indien ten aanzien van ambtenaren die bij een bepaald dienstvak zijn te werk gesteld of die tot een bepaalde groep van ambtenaren behoren voorschriften worden vereist welke afwijken van de in het voorgaande lid bedoelde regels strekken ter aanvulling of uitwerking van die regels, worden deze voorschriften bij een afzonderlijk landsbesluit, houdende algemene maatregelen vastgesteld.
6. Een leidraad inzake het houden van functioneringsgesprekken wordt opgesteld bij besluit van het bevoegde gezag.

Art. 16.

1. Het bevoegde gezag kan regels vaststellen aangaande de inrichting en het bijhouden van een ranglijst. Deze regels worden vastgesteld bij een landsbesluit houdende algemene maatregelen als bedoeld in het vierde lid van het voorgaande artikel.
2. Bij de vaststelling van regels als bedoeld in het eerste lid wordt bepaald dat diensttijd doorgebracht en zonder onderbreking voorafgaande aan de betrekking in verband waarmee de ranglijst wordt opgemaakt, volledig meetelt voor het bepalen van de plaats van de betrokken ambtenaar op die ranglijst.

Art. 17.

1. De beoordeling, bedoeld in artikel 15, de aantekening met betrekking tot een ambtenaar in de ranglijst, bedoeld in artikel 16, aangebracht, en de weigering om een beoordeling te doen plaatsvinden of een aantekening in de ranglijst aan te brengen zijn beschikkingen als bedoeld in artikel 3, eerste lid, van de Regeling Ambtenarenrechtspraak.
2. In de landsbesluiten houdende algemene maatregelen, bedoeld in de artikelen 15 en 16, wordt in elk geval de mogelijkheid geopend van een administratief beroep tegen een beoordeling, een aantekening in de ranglijst of een weigering om een beoordeling te doen plaatsvinden of een aantekening aan te brengen. De ambtenaar kan binnen een maand, nadat hij in kennis is gebracht van zijn beoordeling, een aantekening in de ranglijst of een weigering om een beoordeling te doen plaatsvinden, of een aantekening aan te brengen, schriftelijk een beroepschrift indienen bij het bevoegde gezag.
3. Eveneens wordt de mogelijkheid van administratief beroep geopend tegen beschikkingen met betrekking tot verhogingen van een bezoldiging, toekenning van een toelage of beloning, en de weigering om een verhoging, een toelage of een beloning toe te kennen, voor zover de daartoe strekkende

- beschikkingen mede of uitsluitend op grond van een beoordeling als bedoeld in artikel 15 zijn tot stand gebracht.
4. Op het administratief beroep wordt beslist door het bevoegde gezag.

HOOFDSTUK IV

Bezoldiging, uitkeringen en toelagen

§1. Bezoldiging, persoonlijke toelage en beloning voor overwerk

Art. 18.

Voor zover niet in of krachtens het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden en de Staatsregeling van Curaçao afwijkende voorschriften worden gegeven, geschiedt de bezoldiging van de ambtenaren overeenkomstig regels, vastgesteld bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen.

Art. 19.

Indien de bezoldiging geschiedt overeenkomstig een schaal die verschillende, naar de hoogte van de bedragen opstijgende bezoldigingstreden vertoont, kunnen de regels, bedoeld in het voorgaande artikel, bepalen dat de toekenning van verhogingen van de bezoldiging mede of uitsluitend afhankelijk wordt gemaakt van de inhoud van een beoordeling als bedoeld in artikel 15 en hieromtrent nadere voorschriften bevatten.

Art. 20.

Aan de gewone bezoldiging welke voor een ambtenaar geldt kunnen behalve de toelagen en vergoedingen, bedoeld in de artikelen 25, tweede en derde lid, en 26, vijfde lid, ook bijzondere individuele vergoedingen en verhogingen of persoonlijke toelagen met een periodiek karakter worden verbonden. De gronden waarop een zodanige verhoging of toelage kunnen worden toegekend worden in de regels, bedoeld in artikel 18, bepaald. Artikel 19 is van overeenkomstige toepassing.

Art. 21.

De laagste bezoldiging die ingevolge enige voor ambtenaren in openbare dienst werkzaam geldende regeling kan worden vastgesteld, is niet lager dan het in overeenkomstige gevallen en voor een overeenkomstig tijdvak van in loondienst verrichte arbeid krachtens de Landsverordening minimumlonen vastgesteld bedrag van het minimumloon.

Art. 22.

De bezoldiging van een ambtenaar voor wie de geldende werktijd korter is dan de voor zijn functie geldende gebruikelijke volledige werktijd, is gelijk aan de bezoldiging die hij in die functie zou hebben genoten, indien de voor hem geldende werktijd gelijk zou zijn aan de voor zijn functie gebruikelijke volledige werktijd, vermenigvuldigd met een breuk waarvan de teller bestaat uit de voor die ambtenaar geldende werktijd en de noemer uit de voor zijn functie geldende gebruikelijke volledige werktijd.

Art. 23.

In het geval, bedoeld in het voorgaande artikel, geldt voor de toepassing van de artikelen 19, 20, 21 en 25, tweede en vierde lid, als bezoldiging voor die ambtenaar de bezoldiging die hij in die functie zou hebben genoten, indien de voor hem geldende werktijd gelijk zou zijn aan de voor zijn functie gebruikelijke volledige werktijd.

Art. 24.

De ambtenaar ontvangt over de tijd gedurende welke hij in strijd met zijn verplichtingen en opzettelijk nalaat zijn dienst te verrichten geen bezoldiging en aan de bezoldiging eventueel verbonden toelagen en vergoedingen, tenzij hij, na daartoe door het hoofd van dienst in de gelegenheid te zijn gesteld, redenen kan aandragen die zijn verzuim rechtvaardigen.

Art. 25.

1. Indien een wettelijke regeling continuïteit in de vervulling van een ambt veronderstelt en tot dat ambt niet meer ambtenaren zijn aangesteld, die het geheel of gedeeltelijk kunnen waarnemen, dan wel indien het belang van de dienst dit vordert wordt de daartoe in aanmerking komende ambtenaar door het bevoegde gezag met de tijdelijke waarneming van dat ambt belast, al dan niet met ontheffing uit zijn eigenlijke betrekking.
2. De ambtenaar die overeenkomstig het bepaalde in het vorige lid is belast met de tijdelijke waarneming van een ambt, dat in belangrijkheid en verantwoordelijkheid aanmerkelijk uitgaat boven het eigenlijke ambt van de ambtenaar, heeft over de tijd der waarneming aanspraak op toekenning door de betrokken Minister van een toelage boven zijn eigen bezoldiging ten bedrage van het verschil tussen de bezoldiging, welke hij zou genieten, ware hij definitief benoemd in het ambt dat hij waarneemt, en zijn eigen bezoldiging, met inachtneming van de bepalingen betreffende persoonlijke toelage(n) indien de waarneming:
 - a. 30 dagen of langer onafgebroken heeft geduurd;
 - b. in een tijdvak van zes maanden in totaal gedurende 30 dagen of langer heeft geduurd;
 - c. in een tijdvak van twaalf maanden in totaal 60 dagen of langer heeft geduurd.
3. Bij tijdelijke waarneming krachtens benoeming van een ander ambt dan in het eerste lid bedoeld, zonder ontheffing uit zijn eigenlijke betrekking kan in bijzondere gevallen ter beoordeling van de betrokken Minister boven de toelage in het vorige lid bedoeld een tijdelijke toelage worden toegekend.
4. Indien de ambtenaar tijdens de waarneming voor een verhoging van de bezoldiging in aanmerking komt, wordt hem deze toegekend in zijn schaal. De toelage, bedoeld in het tweede lid, wordt alsdan bepaald op het verschil tussen de bezoldigingstrede die hij door deze verhoging bereikt en de bezoldigingstrede die hij in de bij het door hem waargenomen ambt behorende schaal bereikt zou hebben, indien hem de verhoging daarin zou zijn toegekend. De beoordeling van

de betrokken ambtenaar tijdens de waarneming geschiedt naar de wijze van zijn functioneren in het door hem waargenomen ambt.

5. Indien uit de waarneming als in het eerste lid bedoeld voor de ambtenaar als zodanig direct aanwijsbare en op geld waardeerbare schade voortvloeit, wordt hem de geleden schade door de betrokken Minister vergoed.

Art. 26.

1. Indien het dienstbelang het onvermijdelijk maakt dat aan een ambtenaar werk wordt opgedragen buiten de vastgestelde werktijden, wordt hem op de in dit artikel bepaalde voet door de betrokken Minister een beloning toegekend, met dien verstande, dat arbeid, welke gedurende korter dan vijftien minuten aansluitend op de normale werktijd wordt verricht, niet als overwerk wordt aangemerkt.
2. Bij het opdragen van overwerk wordt in acht genomen, dat de ambtenaar, behalve in de krachtens de Arbeidsregeling aangewezen gevallen, slechts bij uitzondering arbeid mag verrichten langer dan gedurende het aantal uren en de tijdvakken, genoemd in de Arbeidsregeling..
3. De vergoeding voor overwerk wordt in vrije tijd genoten en bestaat uit verlof, gelijk aan het aantal uren overschrijding van de per werkperiode vastgestelde arbeidsduur van een voltijdswerkende vermenigvuldigd met de factor:
 - a. 2: voor overwerk, verricht op een dienstvrije dag, op een feestdag als bedoeld in het vierde lid van artikel 39, en tussen zondagmorgen zes uur en maandagmorgen zes uur;
 - b. 1 ½: voor overwerk, verricht op andere tijdstippen.
4. Het verlof wordt zo spoedig mogelijk toegekend, doch in de regel niet later dan in de kalendermaand volgende op die, waarin de overschrijding plaats had, waarbij zoveel mogelijk rekening wordt gehouden met de wensen van de ambtenaar.
5. Indien naar het oordeel van de betrokken Minister het dienstbelang zich bepaaldelijk verzet tegen het geheel of gedeeltelijk toekennen van verlof, wordt in plaats van verlof een vergoeding gedeeltelijk in vrije tijd en gedeeltelijk in geld of een vergoeding geheel in geld toegekend.
6. Een vergoeding gedeeltelijk in vrije tijd en gedeeltelijk in geld als bedoeld in het vijfde lid, bestaat uit:
 - a. Verlof, gelijk aan het aantal uren overschrijding van de per werkperiode vastgestelde arbeidsduur van een voltijdswerkende; en
 - b. Een bedrag in geld, dat voor elk uur van de overschrijding, bedoeld onder a, een percentage van de voor de ambtenaar geldende inkomsten per uur bedraagt, te weten:
 1. 100%: voor overwerk, verricht op een dienstvrije dag, op een feestdag als bedoeld in het vierde lid van artikel 39, en tussen zondagmorgen zes uur en maandagmorgen zes uur;
 2. 50%: voor overwerk, verricht op andere tijdstippen.
7. Een vergoeding geheel in geld bestaat uit een bedrag in geld, dat voor elk uur overschrijding van de per werkperiode vastgestelde arbeidsduur van een voltijdswerkende een percentage van de voor de ambtenaar geldende inkomsten per uur bedraagt, te weten:

1. 100%: voor overwerk, verricht op een dienstvrije dag, op een feestdag als bedoeld in het vierde lid van artikel 39, en tussen zondagmorgen zes uur en maandagmorgen zes uur;
 2. 50%: voor overwerk, verricht op andere tijdstippen.
8. De ambtenaar ontvangt voor dienst verricht ingevolge het voor hem geldende werkrooster op een feestdag als bedoeld in het derde lid voor elk uur dat hij volgens het werkrooster heeft gewerkt, naast zijn inkomen een toelage gelijk aan 100% van zijn uurloon.
9. Geen beloning voor overwerk, berekend per uur en geen toelage als bedoeld in het voorgaande lid worden genoten door ambtenaren:
- a. die een betrekking bekleden, welke hoger wordt bezoldigd dan volgens schaal 9 van het "Bezoldigingslandsbesluit" of volgens daarmee in andere organieke regelingen der bezoldigingen voorkomende overeenkomstige bezoldigingsschalen dan wel volgens de schalen, welke daarvoor eventueel in de plaats zullen treden;
 - b. die met de leiding van een dienstvak of een onderdeel daarvan zijn belast of die zelfstandig overwerk verrichten;
 - c. die zijn belast met de uitoefening van een functie c.q. taak, welke met zich meebrengt dat zij regelmatig overwerk moeten verrichten.
- Aan de onder a. en b. bedoelde ambtenaren kan voor overwerk een eenmalige vergoeding in vrije tijd of, in zeer bijzondere gevallen, in geld of een gratificatie en aan de onder c. bedoelde ambtenaren een vaste maandelijkse vergoeding vrije tijd of, in zeer bijzondere gevallen, in geld worden toegekend, vast te stellen door de desbetreffende Minister voor wat betreft de maximale hoogte van het bedrag van een zodanige vergoeding of gratificatie met inachtneming van het bij of krachtens artikel 74 bepaalde.
10. Als inkomsten, bedoeld in het zesde en zevende lid, worden aangemerkt de bezoldiging, vermeerderd met een eventuele kindertoelage, de bijzondere individuele vergoedingen en de verhogingen en persoonlijke toelagen met een periodiek karakter welke op grond van een organieke regeling van de bezoldiging en ingevolge de artikelen 20 en 25 worden genoten, de continuoelage en vergoedingen van onkosten daaronder niet begrepen.

Art. 27.

Nadere voorschriften betreffende de uitvoering van de bepalingen van deze paragraaf kunnen worden vastgesteld bij landsbesluit houdende algemene maatregelen, naar de in artikel 18 gemaakte onderscheidingen.

Art. 28.

1. Boven en behalve de vastgestelde bezoldiging geniet de ambtenaar voor de ongehuwde kinderen tot wie hij in familierechtelijke betrekking staat beneden de leeftijd van achttien jaar en/of zijn ongehuwde stiefkinderen beneden de leeftijd van achttien jaar, laatstgenoemden voor zover zij geheel ten laste van de

- ambtenaar komen, een kindertoelage, welke wordt toegekend door of namens het bevoegde gezag.
2. Het vorige lid is eveneens van toepassing op kinderen beneden de leeftijd van achttien jaar, die deel uitmaken van het gezin van de ambtenaar, die hij geheel als eigen kinderen onderhoudt en opvoedt en die niet door de eigen ouders kunnen worden onderhouden en opgevoed, elk afzonderlijk geval door het bevoegde gezag te beoordelen.
 3. Voor de toepassing van dit artikel worden met kinderen beneden de leeftijd van achttien jaren gelijkgesteld:
 - a. kinderen van achttien tot vijf en twintig jaar, wier tijd behoudens in geval van ziekte of vakantie geheel of grotendeels in beslag wordt genomen door of in verband met het volgen van onderwijs;
 - b. kinderen van achttien tot vijf en twintig jaar, die naar het oordeel van het bevoegde gezag ten gevolge van ziekte of gebreken blijvend buiten staat zijn om met arbeid, die voor hun krachten is berekend, een derde te verdienen van hetgeen lichamelijk en geestelijk gezonde kinderen van gelijke leeftijd in staat zijn met arbeid te verdienen.

Art. 29.

Aan de ambtenaar kan volgens vastgestelde regelen een standplaats- en een detacheringstoelage worden toegekend.

Art. 30.

Nadere voorschriften ter uitvoering van het bepaalde in de artikelen 28 en 31 worden vastgesteld bij landsbesluit houdende algemene maatregelen.

Art. 31.

Ten aanzien van de ambtenaar voor wie de geldende werktijd korter is dan de voor zijn functie geldende gebruikelijke volledige werktijd wordt in de uitvoeringsvoorschriften, bedoeld in het voorgaande artikel, indien en voor zover daarbij ter vaststelling van de kinder-, standplaats-, kostwinners- en detacheringstoelagen de bezoldiging het uitgangspunt vormt, de overeenkomstig artikel 21 berekende bezoldiging in aanmerking genomen.

Art. 32.

Nadere voorschriften ter uitvoering van het bepaalde in de artikelen 28 en 31 worden vastgesteld bij landsbesluit houdende algemene maatregelen.

§2 Bezoldiging in militaire dienst

Art. 33.

De ambtenaar, die als militair in werkelijke dienst is, wordt geacht in zijn burgerlijke betrekking van dienst vrijgesteld te zijn.

Art. 34.

De ambtenaar, die ter vervulling van zijn dienstplicht voor eerste oefening onder de wapenen verblijft, geniet gedurende de daarvoor vastgestelde tijd de aan zijn ambt verbonden inkomsten, verminderd met zijn militaire beloning.

Art. 35.

De ambtenaar die voor herhalingsoefeningen in werkelijke dienst is, behoudt over de tijd van deze dienst het volle genot van de aan zijn ambt verbonden inkomsten.

Art. 36.

1. De ambtenaar, die in verband met oorlogsgevaar of andere buitengewone omstandigheden verplichte werkelijke dienst verricht, geniet gedurende dertig dagen de volle aan zijn ambt verbonden inkomsten en daarna hetgeen deze meer bedragen dan zijn militaire beloning.
2. Het eerste lid is eerst van toepassing nadat de militair, hetzij vóór, hetzij gedurende de buitengewone omstandigheden de eerste oefening heeft volbracht.
3. Het bepaalde in het tweede lid geldt niet ten aanzien van de buitengewone dienstplichtigen, die eerst in werkelijke dienst behoeven te komen na het jaar der lichting, waartoe zij behoren of naar hun leeftijd gerekend kunnen worden te behoren.

Art. 37.

1. Op de ambtenaar, die in tijdelijke dienst is aangesteld, zijn de bepalingen, vervat in de artikelen 33 tot en met 36, slechts van toepassing tot en met de dag, waarop de burgerlijke betrekking zou zijn geëindigd indien hij daaraan niet door de militaire dienst zou zijn onttrokken.
2. De bepalingen van deze paragraaf worden uitgevoerd door de betrokken Minister.
3. Ten aanzien van de ambtenaar voor wie de geldende werktijd korter is dan de voor zijn functie geldende gebruikelijke volledige werktijd wordt ter uitvoering van de bepalingen van deze paragraaf overeenkomstig artikel 21 berekende bezoldiging in aanmerking genomen.

§3. Uitkering bij overlijden

Art. 38.

1. Zo spoedig mogelijk na het overlijden van de ambtenaar wordt door de betrokken Minister aan de langstlevende echtgenoot een som uitgekeerd, gelijk aan drie maal het bedrag van de maandelijkse inkomsten op het tijdstip van overlijden.
2. Indien de overleden ambtenaar op het tijdstip van overlijden niet in actieve dienst is, wordt een bedrag uitgekeerd gelijk aan drie maal hetgeen hij als inkomsten zou hebben genoten, indien hij op de eerste der maand van het overlijden in activiteit was geweest.
3. Indien de overleden ambtenaar geen betrekking als bedoeld in het eerste lid nalaat, geschiedt de uitkering ten behoeve van de kinderen tot wie de ambtenaar in familierechtelijke betrekking stond die de leeftijd van een en twintig jaar nog niet hebben bereikt en niet gehuwd zijn of gehuwd geweest zijn. Ontbreken ook

zodanige kinderen, dan geschiedt de uitkering, indien de overledene kostwinner was van ouders, broeders, zusters of overige kinderen, ten behoeve van deze betrekkingen.

4. Laat de overleden ambtenaar ook geen betrekkingen als in het vorige lid bedoeld na, dan kan het in het eerste lid bedoelde bedrag geheel of ten dele worden uitgekeerd voor de betaling van de kosten der laatste ziekte en der begrafenis, zo de nalatenschap van de overleden ambtenaar voor de betaling dier kosten ontoereikend is.

HOOFDSTUK V

Dienst- en werktijden

Art. 39.

1. Zoveel mogelijk wordt voor iedere dienst of bedrijf een regeling van de werktijd vastgesteld en bekend gemaakt, met inachtneming van het bepaalde bij of krachtens landsverordeningen, houdende bepalingen tot regeling van de arbeidsduur.
2. Bij de regeling van de werktijd wordt in acht genomen, dat deze in verband met de aard der werkzaamheden niet overmatig zijn en behoorlijk door rusttijd wordt onderbroken, alsmede, dat op zondag alleen bij onvermijdelijkheid dienst wordt geëist.
3. Bij de regeling van de werktijd en bij haar toepassing wordt voorts ten aanzien van iedere ambtenaar zoveel mogelijk gezorgd, dat hij op zondag en de voor hem geldende kerkelijke feestdagen zijn kerk kan bezoeken en dat hij in zijn zondagsrust zo weinig mogelijk wordt beperkt. Bij die regeling wordt ernaar gestreefd, dat van de ambtenaar op althans zesentwintig zondagen per jaar geen dienst wordt geëist.
4. Hetgeen in dit artikel ten aanzien van het verrichten van arbeid op zondag is bepaald, geldt mede voor het verrichten van arbeid op:
de Nieuwjaarsdag;
de datum, vallende na de gehouden carnavalsoptocht;
de Goede Vrijdag;
de Koninkrijksdag;
de Christelijke tweede Paasdag;
de Hemelvaartsdag;
de dag waarop de verjaardag van de Koningin officieel wordt gevierd;
de dag waarop de dag van de arbeid (1 mei) officieel wordt gevierd;
de eerste en de tweede Kerstdag;
de dag van de Vlag (2 juli), alsmede iedere dag, die daarenboven bij landsbesluit houdende algemene maatregelen, wordt aangewezen.

HOOFDSTUK VI

Verlof, verlofsbezoldiging en aanspraken in geval van ziekte

Art. 40.

Aan de ambtenaar wordt verlof verleend en verlofsbezoldiging toegekend overeenkomstig de regelen, bij landsverordening gesteld.

Art. 41.

De aanspraken van ambtenaren op vrije geneeskundige behandeling en/of verpleging en, in verband daarmee, vrije overtocht, alsmede de bepaling van de categorie of categorieën van ambtenaren waaraan deze aanspraken toekomen, worden bij of krachtens landsverordening geregeld.

Art. 42.

Aan de ambtenaar, die voor zich zelf of voor zijn gezin terzake van geneeskundige behandeling en/of verpleging in onvermijdelijke uitgaven is vervallen, wordt een tegemoetkoming verleend overeenkomstig de regelen, bij of krachtens landsverordening gesteld.

Art. 43.

1. Aan de gewezen ambtenaar in vaste of in tijdelijke dienst, wiens dienstverband is geëindigd tijdens de verhindering om arbeid te verrichten door ziekte anders dan bedoeld in de volgende leden, doch vóór het verstrijken van een tijdvak van 12 maanden sedert de aanvang van de verhindering, wordt voor de verdere duur van de arbeidsongeschiktheid, doch uiterlijk tot het tijdstip van eindiging van voormeld tijdvak van 12 maanden, een uitkering toegekend overeenkomende met de verlofsbezoldiging die hij gedurende ziekteverlof zou hebben genoten indien zijn dienstverband niet was geëindigd.
2. Aan de gewezen ambtenaar in vaste dienst, wiens dienstverband is geëindigd tijdens de verhindering om arbeid te verrichten door ziekte of gebreken, welke ontstaan zijn in en door de uitoefening van de dienst en niet aan de schuld of grove nalatigheid van de betrokken ambtenaar is te wijten, doch vóór het verstrijken van een tijdvak van 36 maanden sedert de aanvang van de verhindering, wordt voor de verdere duur van de arbeidsongeschiktheid, doch uiterlijk tot het tijdstip van eindiging van voormeld tijdvak van 36 maanden, een uitkering toegekend overeenkomende met de verlofsbezoldiging die hij gedurende ziekteverlof zou hebben genoten indien zijn dienstverband niet was geëindigd.
3. De gewezen ambtenaar in tijdelijke dienst, wiens dienstverband is geëindigd tijdens de verhindering om arbeid te verrichten door ziekte of gebreken, welke ontstaan zijn in en door uitoefening van de dienst en niet aan de schuld of grove nalatigheid van de betrokken ambtenaar is te wijten, heeft voor de verdere duur van de gehele of gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid, aanspraak op een maandelijks uitkering in geld gelijk aan de maandelijks uitkering in geld, welke op grond van de Landsverordening Ongevallenverzekering zou zijn genoten indien hij onder de werking van deze landsverordening viel. Bij de vaststelling van de uitkering wordt echter geen rekening gehouden met de loongrenzen genoemd in bedoelde landsverordening, terwijl ingeval van gehele arbeidsongeschiktheid gedurende het tijdvak bedoeld in het eerste lid deze

- uitkering niet op een lager bedrag mag worden gesteld dan dat, het welk zou zijn toegekend krachtens dat lid.
4. De arbeidsongeschiktheid, bedoeld in het eerste, tweede en derde lid, dient te blijken uit een verklaring van de geneeskundige commissie of de geneeskundige, bedoeld in artikel 33 van de Regeling Vakantie en Vrijstelling van Dienst Ambtenaren, met overeenkomstige toepassing van de in het vierde, vijfde en zesde lid van dat artikel vastgestelde bepalingen.
 5. Op de uitkeringen, welke krachtens de leden 1 en 2 worden genoten, worden eventuele uitkeringen aan pensioen ten laste van het Algemeen Pensioenfonds of bij wijze van pensioen op grond van de Landsverordening Leeftijdsgrens Ambtenaren, vermeerderd met de daarop komende duurtetoeslag, in mindering gebracht.
 6. Het bepaalde in de Regeling vergoeding behandelings- en verplegingskosten overheidsdienaren is, gedurende de tijd dat de in de vorige leden bedoelde uitkeringen worden genoten en voorts ingeval van een ongeval in de zin van de Landsverordening Ongevallenverzekering zolang de gevolgen van het ongeval dit noodzakelijk maken, van overeenkomstige toepassing op de hiervoor bedoelde gewezen ambtenaren.
 7. Aan de nagelaten betrekkingen van de in het derde lid bedoelde gewezen ambtenaar worden de uitkeringen in geld toegekend, welke zouden zijn verleend indien betrokkene onder de werking van de Landsverordening Ongevallenverzekering viel, met dien verstande dat bij de vaststelling van de uitkering geen rekening wordt gehouden met de loongrenzen genoemd in bedoelde landsverordening.

HOOFDSTUK VII

Verskillende verplichtingen en rechten van de ambtenaar

§ 1. Eed of belofte

Art. 44.

1. De ambtenaar is verplicht bij de aanvaarding van zijn betrekking, bij aanstelling in een andere betrekking of indien hij met de tijdelijke waarneming van een ambt wordt belast, een eed of belofte van zuivering en een ambtseed of belofte af te leggen.
2. De eed of belofte wordt afgelegd in handen van het bevoegde gezag of van een door deze aangewezen hoofd van dienst.

§ 2. Het verrichten van arbeid

Art. 45.

1. De ambtenaar is gehouden de plichten uit zijn ambt voortvloeiende nauwgezet en ijverig te vervullen en zich te gedragen zoals een goed ambtenaar betaamt.
2. De ambtenaar dient de door de betrokken Minister voor zijn werkzaamheid of zijn gedrag vastgestelde voorschriften na te komen.

3. Hij behoort zich te onthouden van het bezigen van vloeken en van ruwe of onzedelijke taal.

Art. 46.

1. Aan de ambtenaar kan door of namens de betrokken Minister de toegang tot de dienstlokalen, dienstgebouwen of het werk, dan wel het verblijf aldaar, worden ontzegd.
Hij is verplicht zich te gedragen naar de maatregelen van orde, welke ten aanzien van het verblijf aldaar door of namens de betrokken Minister zijn gesteld.

Art. 47.

1. De ambtenaar is verplicht de gehele voor hem geldende werktijd aan de zaken van de overheid te wijden. Het is hem verboden gedurende deze werktijd zich zonder geldige reden te verwijderen van de plaats waar de werkzaamheid moet worden verricht.
2. Het is de ambtenaar verboden gedurende de voor hem geldende werktijd zich bezig te houden met de behartiging van particuliere belangen van zichzelf of van derden.
3. Het is de ambtenaar verboden aan ambtenaren of ander personeel in dienst van de overheid op te dragen of te verzoeken gedurende de voor hem geldende werktijd werkzaamheden te verrichten anders dan ten behoeve van de overheid.
4. Het is de ambtenaar verboden:
 - a. gedurende de voor hem geldende werktijd alcoholhoudende dranken te gebruiken of bij zich te hebben;
 - b. in de dienstlokalen, -voertuigen en -vaartuigen alcoholhoudende dranken te bewaren.

Art. 48.

Indien de ambtenaar door ziekte of anderszins verhinderd is zijn dienst te verrichten, is hij verplicht daarvan, onder opgave van redenen, zo tijdig mogelijk mededeling te doen aan het hoofd van dienst of aan een door deze aangewezen ambtenaar, teneinde vertraging of hinder in de dienst zoveel doenlijk te voorkomen.

Art. 49.

1. De ambtenaar is verplicht zo nodig tijdelijk andere ambtelijke werkzaamheden te verrichten dan die welke hij gewoonlijk verricht.
2. Hij kan echter niet worden verplicht, indien bij enig particulier werkgever een staking is uitgebroken of een uitsluiting heeft plaats gehad, ter vervanging van stakers of uitgesloten werkzaamheden te verrichten, of werknemers bij het verrichten van werkzaamheden behulpzaam te zijn, tenzij en voor zover naar het oordeel van het bevoegde gezag zulks met het oog op de openbare veiligheid of gezondheid of voor de regelmatige functionering van de overheidsdienst noodzakelijk is.
3. De in het eerste lid bedoelde werkzaamheden worden de ambtenaar opgedragen door of namens de betrokken Minister.

Art. 50.

1. De ambtenaar is, wanneer het belang van de dienst zulks vordert, verplicht, in zijn dienstvak en al of niet op dezelfde standplaats, een andere betrekking of een andere werkkring te aanvaarden, welke hem in verband met zijn persoonlijkheid, zijn omstandigheden en de voor hem bestaande vooruitzichten redelijkerwijs kan worden opgedragen. Deze opdracht gaat uit van het bevoegde gezag.
2. Een andere betrekking of een andere werkkring wordt hem, tenzij in spoedeisende gevallen, niet opgedragen dan nadat hij is gehoord.

§3. Nevenwerkzaamheden

Art. 51.

Nevenwerkzaamheden zijn de werkzaamheden die de ambtenaar naast zijn ambt uitoefent of gaat uitoefenen op grond van een dienstbetrekking, in het kader van het drijven van nering of handel of ter vervulling van een besturende, beherende of toezichthoudende functie.

Art. 52.

1. De ambtenaar verricht geen nevenwerkzaamheden waardoor een goede vervulling van de betrokken functie of een goed functioneren van de betrokken dienst in redelijkheid niet of niet meer is verzekerd.
2. De ambtenaar die nevenwerkzaamheden verricht of gaat verrichten, doet daarvan schriftelijk opgave aan het hoofd van dienst.
3. Het hoofd van dienst kan aan het verrichten van nevenwerkzaamheden voorwaarden verbinden die de goede vervulling van de betrokken functie of het goede functioneren van de betrokken dienst in redelijkheid verzekeren.
4. Het hoofd van dienst deelt uiterlijk vier weken na de opgave, bedoeld in het tweede lid, schriftelijk en gemotiveerd aan de betrokken ambtenaar mede of de nevenwerkzaamheden al dan niet worden verboden of dat aan de nevenwerkzaamheden al dan niet voorwaarden worden verbonden.
5. De ambtenaar doet terstond en schriftelijk opgave van wijzigingen in de omstandigheden die aanleiding kunnen geven om de mededeling, bedoeld in het vierde lid, te heroverwegen.
6. Het hoofd van dienst registreert de opgave, genoemd in het tweede en vijfde lid, de beslissing, bedoeld in het vierde lid, en de overwegingen bij de beslissing.
7. Omtrent de wijze waarop de schriftelijke opgaven, bedoeld in het tweede en vijfde lid, moeten worden gedaan, de gegevens die daarin moeten worden opgenomen, het gebruik van die gegevens en de registratie, bedoeld in het zesde lid, worden nadere regels vastgesteld bij landsbesluit houdende algemene maatregelen.

Art. 53.

Ten aanzien van het hoofd van dienst dat nevenwerkzaamheden verricht of gaat verrichten, zijn de artikelen 51 en 52 van overeenkomstige toepassing met tussenkomst van de betrokken Minister.

Art. 54.

Het is de ambtenaar verboden werken, leveringen of dienstverrichtingen welke direct dan wel indirect geheel of gedeeltelijk ten laste van de overheid komen, aan te nemen, zich daarvoor borg te stellen of daaraan, hetzij rechtstreeks, hetzij zijdelings deel te hebben.

Art. 55.

Aan de ambtenaren of aan bepaalde groepen van ambtenaren van een bepaalde dienst kan door het bevoegde gezag worden verboden commissaris, bestuurder, vennoot, aandeelhouder of lid te zijn van nader te noemen vennootschappen, stichtingen of verenigingen, welke geregeld in aanraking komen of krachtens haar opzet kunnen komen met de betrokken dienst.

Art. 56.

1. De ambtenaar, die een besturende, beherende dan wel toezichthoudende functie vervult in een naamloze vennootschap of ander rechtspersoonlijkheid bezittend lichaam, en voor de in die functie verrichte of te verrichten werkzaamheden, anders dan uit 's Lands kas, een vergoeding ontvangt, is verplicht die vergoeding in 's Lands kas te storten, indien de benoeming in die functie: heeft plaats gehad door of vanwege het bevoegde gezag of is voortgevloeid uit een wettelijk voorschrift dan wel uit een overeenkomst welke met instemming van het bevoegde gezag is tot stand gekomen.
2. Het vorige lid is van overeenkomstige toepassing ten aanzien van de ambtenaar, die een nevenfunctie vervult, welke verband houdt met het door hem beklede ambt en hem is opgedragen door het bevoegde gezag en voor de in die functie verrichte of te verrichten werkzaamheden, anders dan uit 's Lands kas of de kas van een publiekrechtelijke instelling, een vergoeding ontvangt.
3. Aan de ambtenaar die een functie als bedoeld in het eerste of tweede lid vervult, kan ten laste van 's Lands kas een naar redelijkheid vast te stellen vergoeding worden toegekend.

§4. Gebruik van overheidsgoederen

Art. 57.

1. Het is de ambtenaar verboden overheidsgoederen te gebruiken ten bate van particuliere belangen van zichzelf of van derden.
2. De ambtenaar mag een vervoermiddel, hetwelk hem door de overheid ten behoeve van de dienst ter beschikking is gesteld, uitsluitend gebruiken voor het door de dienst vereiste vervoer.
3. Onder zodanig vervoer wordt niet verstaan het vervoer van de ambtenaar van en naar zijn woning en naar en van de plaats zijner werkzaamheden.

4. In bijzondere omstandigheden kan de betrokken Minister tijdelijk dispensatie verlenen van het bepaalde in het derde lid.

§5. Het aannemen van geschenken

Art. 58.

1. De ambtenaar aan wie in die hoedanigheid een vergoeding, beloning of gift wordt aangeboden of een belofte wordt gedaan, in welke vorm dan ook, neemt die vergoeding, beloning, gift of belofte alleen aan nadat hij daarvoor toestemming heeft gekregen van het hoofd van dienst.
2. Onder gift wordt mede verstaan de kwijtschelding van een verplichting alsmede het nakomen van een overeenkomst, waardoor de ambtenaar klaarblijkelijk bevoordeeld wordt.
3. Onder belofte wordt mede verstaan verbintenis.
4. Een gift of belofte, gedaan aan de echtgenoot, kinderen of ouders van de ambtenaar, alsmede aan andere natuurlijke personen of rechtspersonen, waardoor de voor ambtenaar een rechtstreeks financieel voordeel te verwachten is, wordt gelijkgesteld met een gift of belofte aan de ambtenaar zelf.
5. De ambtenaar neemt in een fase van opdrachtverlening geen vergoeding, beloning, gift of belofte van de opdrachtnemer aan.
6. Het is de ambtenaar niet toegestaan om een vergoeding, beloning, gift of een belofte aan te nemen of te laten bezorgen op een privé-adres.
7. De ambtenaar verzoekt niet of vordert evenmin dat een vergoeding, beloning of gift wordt aangeboden of en belofte wordt gedaan.

Art. 59.

1. De ambtenaar aan wie in die hoedanigheid een vergoeding, beloning of gift wordt aangeboden of een belofte wordt gedaan, deelt dat terstond mede aan zijn hoofd van dienst.
2. Het hoofd van dienst beslist zo spoedig mogelijk na de mededeling, bedoeld in het eerste lid, of het geschenk al dan niet mag worden aangenomen.
3. Het hoofd van dienst verleent de toestemming, bedoeld in het eerste lid, niet als:
 - a. de vergoeding, beloning, gift of belofte een waarde van meer dan NAF 100,-- vertegenwoordigt of;
 - b. het redelijke vermoeden bestaat dat de vergoeding, beloning, gift of belofte wordt gedaan om de ambtenaar te bewegen in zijn bediening iets te doen of na te laten.
4. Het bedrag bedoeld in het derde lid, onder a, kan bij landsbesluit worden vastgesteld.
5. Een vergoeding, beloning, gift of belofte die zonder toestemming wordt aangenomen, wordt teruggegeven.
6. Het hoofd van dienst registreert de mededeling, bedoeld in het eerste lid, de beslissing, bedoeld in het tweede lid, en de overwegingen bij de beslissing.
7. Omtrent de wijze waarop de mededeling, bedoeld in het eerste lid, moet worden gedaan, de gegevens die daarbij moeten worden gemeld, het gebruik van die

gegevens en de registratie, bedoeld in het zesde lid, worden nadere regels vastgesteld bij landsbesluit houdende algemene maatregelen.

Art. 60.

1. De artikelen 58 en 59 zijn niet van toepassing op een vergoeding, beloning, gift of belofte die geringe waarde vertegenwoordigt en die de aanbieder daarvan in het algemeen aan zijn relaties pleegt aan te bieden. Deze waarde mag in ieder geval niet hoger liggen dan het overeenkomstig artikel 59 vastgestelde bedrag.
2. Ten aanzien van het hoofd van dienst aan wie in die hoedanigheid een vergoeding, beloning of gift wordt aangeboden of een belofte wordt gedaan, zijn de bepalingen in deze paragraaf van overeenkomstige toepassing met tussenkomst van de betrokken Minister.

§6. Reizen op kosten van derden

Art. 61.

1. De ambtenaar die op uitnodiging van derden en op kosten van deze voornemens is een buitenlandse reis te maken, deelt dat terstond mede aan zijn hoofd van dienst. In ieder geval indien sprake zou kunnen zijn van belangenverstremming.
2. De ambtenaar die een voornemens van een reis meldt, dient informatie te verschaffen over het doel van de reis, de bijbehorende overwegingen en indien van toepassing de samenstelling van het gezelschap en de geraamde kosten.
3. Het hoofd van dienst beslist zo spoedig mogelijk na de mededeling, bedoeld in het eerste lid, of de ambtenaar toestemming krijgt om te reizen. Het hoofd van dienst toetst de mededeling onder meer op het risico van belangenverstremming. Het belang van het Land dan wel van de dienst waar de ambtenaar werkzaam is, is doorslaggevend voor de besluitvorming.
4. Het hoofd van dienst registreert de mededeling, bedoeld in het eerste lid, de beslissing, bedoeld in het derde lid, en de overwegingen bij de beslissing.
5. Omtrent de wijze waarop de mededeling, bedoeld in het eerste lid, moet worden gedaan, wordt nadere regels vastgesteld bij landsbesluit houdende algemene maatregelen.
6. De hiervoor onder het eerste lid tot en met vijfde lid genoemde bepalingen zijn van overeenkomstige toepassing in geval van excursies, congressen en dergelijke in het buitenland.

§7. Geheimhouding

Art. 62.

1. De ambtenaar is verplicht tot geheimhouding van hetgeen hem in zijn ambt is ter kennis gekomen, voor zover die verplichting uit de aard der zaak volgt of hem uitdrukkelijk is opgelegd.
2. De in het vorige lid bedoelde verplichting bestaat niet tegenover hen, aan wie de ambtenaar onmiddellijk of middellijk ondergeschikt is, noch in zover hij door een boven hem gestelde van de verplichting tot geheimhouding is ontheven.

Art. 63.

Het is de ambtenaar verboden misbruik te maken van hetgeen hij in zijn ambt heeft vernomen.

§8. Dienstkleding

Art. 64.

1. De ambtenaar is verplicht de dienstkleding en de onderscheidingstekenen te dragen, indien en voor zover dat voor hem door het bevoegde gezag voorgeschreven is.
2. Het buiten dienst gekleed gaan in uniform is geoorloofd, behalve bij betogingen, optochten en openbare politieke vergaderingen, tenzij daarvoor door de betrokken Minister bijzondere vergunning wordt gegeven.
Voorts kan, indien daartoe termen aanwezig worden geacht, het dragen van een uniform buiten dienst voor bepaalde categorieën van ambtenaren door de betrokken Minister worden verboden.
3. Het dragen van dienstkleding of onderscheidingstekenen buiten model is verboden, behoudens door de betrokken Minister te verlenen ontheffing.
4. De verstrekking van dienstkleding of een vergoeding daarvoor geschiedt overeenkomstig de regelen, welke worden vastgesteld bij landsbesluit houdende algemene maatregelen.

Art. 65.

Het is de ambtenaar verboden bij gekleed gaan in uniform insignes of andere onderscheidingstekenen of in dienst andere uniformkledingstukken te dragen dan die van overheidswege zijn verstrekt of voorgeschreven, en overigens insignes of andere onderscheidingstekenen te dragen, waarvan het dragen verboden is. Dit verbod is niet toepasselijk ten aanzien van vreemde ordetekenen tot het aannemen of dragen waarvan door het wettig gezag verlof is verleend.

§9. Ambts- en dienstwoningen

Art. 66.

1. De ambtenaar is verplicht, indien hem een ambts- of dienstwoning door of namens de betrokken Minister ter bewoning is aangewezen, deze te betrekken

- en zich ter zake van de bewoning en het gebruik te gedragen naar de voorschriften, welke daaromtrent zijn gesteld.
2. Hij draagt de onderhoudskosten, welke volgens wettelijke regeling en het plaatselijk gebruik gemeenlijk voor rekening van de huurder zijn, tenzij door het bevoegde gezag terzake een afwijkende regeling is vastgesteld.

§ 10. Schadeplicht en rekenplicht

Art. 67.

Verplichting tot zekerheidsstelling wordt de ambtenaar niet opgelegd.

Art. 68.

1. De ambtenaar, die als zodanig en zonder terzake rekenplichtig te zijn door onrechtmatige handelingen of door het nalaten van de zorg waartoe hij gehouden is, middellijk of onmiddellijk de overheid schade toebrengt, is verplicht die schade te vergoeden.
2. De vervolging van en het verhaal op de ambtenaar, zijn erfgenamen of rechtverkrijgenden, geschieden volgens regelen, bij landsverordening vast te stellen.

Art. 69.

1. De rekenplichtige ambtenaar wordt van de verplichting tot aanzuivering van een tekort geheel of gedeeltelijk ontheven naarmate hij het beheer nauwgezet heeft gevoerd en de nodige voorzorgen heeft genomen voor de bewaring van gelden en geldswaardige papieren.
2. Vloeit de verplichting tot aanzuivering van een tekort voort uit aansprakelijkheid voor ondergeschikten, dan wordt bovendien in aanmerking genomen in hoeverre hij op de handelingen van het personeel deugdelijk toezicht heeft gehouden.

Art. 70.

De rekenplichtige ambtenaar is van zijn verantwoordelijkheid ontheven gedurende de tijd, dat hij door ziekte of wettige afwezigheid zijn beheer niet persoonlijk heeft gevoerd, indien gedurende die tijd zijn betrekking wordt waargenomen krachtens aanwijzing door het bevoegde gezag.

Art. 71.

De artikelen van deze paragraaf vinden slechts toepassing voor zover de Comptabiliteitslandsverordening en de Landsverordening Algemene Rekenkamer niet anders bepalen.

§11. Schadeloosstellingen

Art. 72.

Aan de ambtenaar, die door het bevoegde gezag naar een andere standplaats wordt overgeplaatst of in zijn standplaats ten behoeve van de dienst verplicht wordt van

woning te veranderen, wordt een vergoeding verleend, met inachtneming van de daaromtrent gestelde regelen, welke worden vastgesteld bij landsbesluit houdende algemene maatregelen.

Art. 73.

1. De ambtenaar heeft bij dienstreizen recht op vergoeding wegens reis- en verblijfkosten en op verzekering tegen vliegrisico's.
2. De vergoeding wegens reiskosten wordt niet genoten indien vrije overtocht is verleend.
3. Regelen betreffende toekenning van de in het eerste lid bedoelde vergoeding wegens verblijfkosten en die betreffende de hiervoor bedoelde verzekering worden vastgesteld bij landsbesluit houdende algemene maatregelen.
4. De opdracht tot de dienstreis gaat uit van het bevoegde gezag of van de daartoe bevoegde functionarissen. De ambtenaar is verplicht een hem opgedragen dienstreis te aanvaarden.

Art. 74.

Door het bevoegde gezag kan worden bepaald, in welke niet elders voorziene gevallen schadeloosstelling en vergoeding van kosten zal worden verleend.

§12. Beloningen en andere bijzondere eenmalige toelagen

Art. 75.

1. De ambtenaar kan wegens buitengewone toewijding of bijzonder loffelijke dienstverrichting door het bevoegde gezag worden beloond.
2. De beloningen zijn:
 - a. tevredenheidsbetuiging;
 - b. gratificatie;
 - c. bevordering;
 - d. eenvoudige geldelijke beloning.
3. De gratificatie bedraagt in een kalenderjaar niet meer dan een bedrag, vast stellen bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen.
4. De eenvoudige geldelijke beloning gaat een bedrag, gelijk aan tien procent (10%) van de aanvangsbezoldiging, behorende bij schaal 1 van een overzicht van bezoldigingsschalen zoals vastgesteld bij het bezoldigingslandsbesluit bedoeld in artikel 18, niet te boven en kan ten hoogste tweemaal per kalenderjaar aan dezelfde ambtenaar worden toegekend.
5. Ten aanzien van de ambtenaar voor wie de geldende werktijd korter is dan de voor zijn functie geldende gebruikelijke volledige werktijd wordt ter uitvoering van de bepalingen van dit artikel de bezoldiging in aanmerking genomen die hij in die functie zou hebben genoten, indien de voor hem geldende werktijd gelijk zou zijn aan de voor zijn functie gebruikelijke volledige werktijd.

Art. 76.

Indien het naar het oordeel van het bevoegde gezag van groot algemeen belang is dat een bepaalde vacante betrekking zonder uitstel wordt bezet of dat een betrekking door de ambtenaar die haar bezet niet wordt opgegeven, kan een eenmalige uitkering

worden toegekend aan de persoon die bereid is de bedoelde betrekking gedurende een bepaald, in de beschikking waarbij de uitkering wordt toegekend als voorwaarde voor de toekenning aan te duiden tijdvak te gaan bezetten, onderscheidenlijk niet op te geven. Aan de toekenning kunnen ook andere voorwaarden, verband houdende met de betreffende betrekking en de wijze waarop zij wordt uitgeoefend worden verbonden. Nadere regels aangaande de hoogte van de uitkering, de voorwaarden waaronder zij kan worden toegekend en de gevallen waarin zij geheel of gedeeltelijk niet worden uitbetaald dan wel teruggevorderd, worden vastgesteld bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen.

§13. Studieopdracht

Art. 77.

1. Aan de ambtenaar kan door het bevoegde gezag een studieopdracht naar het buitenland worden verstrekt. De ambtenaar die in volledige werktijd in zijn functie werkzaam is, is verplicht een studieopdracht van een duur van ten hoogste zes maanden te aanvaarden. Aan de ambtenaar voor wie de geldende werktijd korter is dan de voor zijn functie geldende gebruikelijke volledige werktijd, kan een dergelijke studieopdracht, en aan iedere ambtenaar kan een studieopdracht welke de duur van zes maanden overschrijdt niet zonder zijn instemming worden gegeven.
2. Gedurende een studieopdracht wordt de ambtenaar op non-activiteit gesteld. Hem worden zodanige inkomsten toegekend, dat hij gedurende de studieopdracht op dezelfde wijze in zijn levensonderhoud en dat van zijn gezin kan voorzien als ware hij in actieve dienst gebleven; voorts worden zodanige voorzieningen getroffen, dat de ambtenaar van bedoelde opdracht geen nadelen ondervindt. De ambtenaar voor wie de geldende werktijd korter is dan de voor zijn functie geldende gebruikelijke volledige werktijd, maar die met de verlening van een studieopdracht heeft ingestemd, wordt voor de duur van die opdracht in volledige werktijd aangesteld; bij de toekenning van inkomsten als bedoeld in dit lid wordt een betrekking in volledige werktijd als uitgangspunt genomen.
3. In de beschikking, waarbij een studieopdracht wordt verleend, wordt bepaald of de tijd gedurende welke die opdracht wordt vervuld al dan niet:
 - a. volledig in aanmerking komt als dienstdtijd, zowel voor de beoordeling der pensioenaanspraken als voor de regelen van het pensioen;
 - b. aangemerkt wordt als tijd gedurende welke geen werkelijke dienst wordt verricht in de zin van artikel 10, eerste lid, van de Regeling Vakantie en Vrijstelling van Dienst Ambtenaren;
 - c. geldig is als dienstdtijd voor de toekenning van periodieke verhoging van bezoldiging.

§14. Andere verplichtingen en rechten

Art. 78.

1. De ambtenaar dient zich te onthouden van het openbaren van gedachten of gevoelens of van de uitoefening van het recht tot vereniging, tot vergadering en tot betoging, indien door de uitoefening van deze rechten de goede vervulling

van zijn functie of de goede functionering van de openbare dienst, voor zover deze in verband staat met zijn functievervulling, niet in redelijkheid zou zijn verzekerd.

2. Het eerste lid is, voor wat betreft het recht van vereniging, niet van toepassing op het lidmaatschap van:
 - a. een politieke groepering, waarvan de aanduiding is ingeschreven overeenkomstig het Kiesreglement of
 - b. een vakvereniging.

Art. 79.

De ambtenaar is verplicht tijdens het verblijf op zijn werk zich te onderwerpen aan een in het belang van de dienst door het bevoegde gezag gelast onderzoek aan zijn lichaam of aan zijn kleding of van zijn daar aanwezige goederen. Het bevoegd gezag, op wiens last het onderzoek plaatsheeft, neemt de nodige maatregelen ten einde daarbij een onredelijke of onbehoorlijke bejegening te voorkomen.

Art. 80.

Indien schriftelijk klachten, de ambtenaar betreffende, bij het bevoegde gezag of het hoofd van dienst inkomen, wordt de ambtenaar zo spoedig mogelijk in de gelegenheid gesteld daarvan kennis te nemen en is hij des gevorderd verplicht, de desbetreffende stukken voor "gezien" te tekenen. Hij is bevoegd zijn oordeel over de inhoud daarvan zowel mondeling als schriftelijk te geven.

Art. 81.

1. In strijd met een regeling, door het bevoegde gezag getroffen, worden de ambtenaar geen voordelen onthouden of nadelen toegebracht.
2. Het bevoegde gezag dat een algemene regeling vaststelde, is niet bevoegd voor een bepaald geval ten nadele van de ambtenaar daarvan af te wijken, tenzij de regeling afwijking voorbehoudt.

Art 82.

Het verlenen van overtocht ten laste van de overheid of het toekennen van vergoeding van overtochtscosten geschiedt overeenkomstig de daarvoor bij landsverordening vastgestelde regelen.

Art. 83.

Voorschriften betreffende de overige rechten en verplichtingen van de ambtenaar worden vastgesteld bij landsbesluit houdende algemene maatregelen.

§15. Vertrouwenspersoon integriteit

Art. 84.

1. Elke Minister wijst een ambtenaar aan als vertrouwenspersoon integriteit. Naar behoefte kan voor afzonderlijke organisatorische eenheden apart of gezamenlijk een eigen vertrouwenspersoon worden aangewezen.

2. De ambtenaar die is aangewezen als vertrouwenspersoon integriteit, functioneert in die hoedanigheid buiten en naast de hiërarchische functionele organisatie.
3. De ambtenaar die is aangewezen als vertrouwenspersoon integriteit wordt op geen enkele wijze benadeeld als gevolg van het uitoefenen van de taken van het meldpunt.
4. Een aanwijzing als vertrouwenspersoon integriteit geldt voor een periode van ten hoogste twee jaar.

Art. 85.

1. De vertrouwenspersoon integriteit adviseert de ambtenaar op diens verzoek over integriteitsvraagstukken en over de wijze waarop hij kan en moet omgaan met kennis over mogelijke inbreuken op de integriteit in de organisatie.
2. De vertrouwenspersoon integriteit behandelt de in die hoedanigheid verkregen informatie vertrouwelijk en beschermt de identiteit van personen van wie de informatie wordt verkregen tegen onthulling daarvan tegenover derden. Artikel 61, tweede lid, is niet van toepassing op hetgeen de vertrouwenspersoon integriteit in die hoedanigheid ter kennis is gekomen.
3. Artikel 200 van het Wetboek van Strafvordering is niet van toepassing op de vertrouwenspersoon integriteit voor zover het betreft de misdrijven waarvan bij het uitoefenen van die taak kennis is gekregen.
4. De vertrouwenspersoon integriteit brengt twee maal per jaar, te weten vóór 1 maart en vóór 1 september, aan diens Minister een vertrouwelijk en geanonimiseerd verslag uit over het aantal malen dat hij in voorgaande periode om advies is gevraagd en de onderwerpen van de adviezen, met daarbij aangegeven van welke vorm van inbreuk op de integriteit hij eventueel heeft kennis genomen.
5. Omtrent de registratie en het gebruik van die gegevens die zijn opgenomen in een verslag als bedoeld in het vierde lid, worden nadere regels gesteld door de Minister van Algemene Zaken.

§16. Vermoeden op een inbreuk op de integriteit

Art. 86.

1. De ambtenaar meldt een op redelijke gronden gebaseerd vermoeden van een inbreuk op de integriteit aan zijn diensthoofd, tenzij de melding op dat diensthoofd betrekking heeft in welk geval het vermoeden op de integriteit aan een ander diensthoofd wordt gemeld.
2. De melding kan schriftelijk of mondeling geschieden.
3. Het diensthoofd bij wie de melding wordt gedaan, zendt direct na ontvangst van de melding aan de betrokken ambtenaar een schriftelijke bevestiging van die ontvangst met daarin opgenomen het gemelde vermoeden van een inbreuk op de integriteit en de datum van de melding.
4. Het diensthoofd bij wie de melding wordt gedaan, stelt onverwijld een rapport op waarin worden vermeld het dienstonderdeel en het diensthoofd waarop de

- melding betrekking heeft, degene die de melding heeft gedaan, de datum van de melding en de feiten, omstandigheden en personen die bij het gemelde vermoeden van een inbreuk op de integriteit een rol spelen.
5. Het ter zake van een melding opgestelde rapport zendt het diensthoofd onmiddellijk naar een bij de melding betrokken Minister.
 6. Binnen acht weken na een melding neemt de Minister aan wie het ter zake van de melding opgestelde rapport is gezonden een inhoudelijk standpunt in omtrent het gemelde vermoeden van een inbreuk op de integriteit en wordt de ambtenaar die de melding heeft gedaan, van dat standpunt schriftelijk op de hoogte gebracht.
 7. In het geval dat een melding van een vermoeden van een inbreuk op de integriteit op waarheid berust, worden de nodige maatregelen getroffen.
 8. Omtrent de registratie en het gebruik van de gegevens die zijn opgenomen in een inhoudelijke standpunt als bedoeld in het zesde lid, worden nadere regels gesteld door de Minister van Algemene zaken.

Art. 87.

De ambtenaar die met inachtneming van de bepalingen die bij of krachtens deze Landsverordening zijn gegeven, een vermoeden van een inbreuk op de integriteit heeft gemeld, wordt op geen enkele wijze benadeeld als gevolg van het melden, voor zover hij te goeder trouw handelt en hij geen persoonlijk gewin heeft bij de inbreuk of de melding daarvan.

HOOFDSTUK VIII

Disciplinaire straffen

Art. 88.

1. De ambtenaar, die de hem opgelegde verplichtingen niet nakomt, of zich overigens aan plichtsverzuim schuldig maakt, kan deswege door het bevoegde gezag disciplinair worden gestraft.
2. Plichtsverzuim omvat zowel het overtreden van enig voorschrift als het doen of nalaten van iets, hetwelk een goed ambtenaar in gelijke omstandigheden behoort na te laten of te doen.
3. Een strafvervolging wegens een feit dat mede een plichtsverzuim inhoudt, sluit een disciplinaire strafoplegging wegens datzelfde feit niet uit.

Art. 89.

1. De disciplinaire straffen, welke kunnen worden toegepast zijn:
 - a. schriftelijke berisping;
 - b. buitengewone dienst op andere dagen dan de zondag en de voor de ambtenaar geldende kerkelijke feestdagen, zonder de ingevolge artikel 26 voor overwerk toe te kennen beloning of tegen een lagere beloning dan deze;
 - c. geldboete;

- d. inhouding, geheel of gedeeltelijk, van inkomen;
 - e. terugzetting naar een lagere bezoldigingstrede;
 - f. uitsluiting van bevordering;
 - g. terugzetting in rang, al of niet voor een bepaalde tijd en met of zonder vermindering van bezoldiging;
 - h. schorsing voor een bepaalde tijd met inhouding, geheel of gedeeltelijk van inkomen;
 - i. ontslag.
2. Bij landsbesluit, houdene algemene maatregelen als bedoeld in het vierde lid van artikel 15, naar de in dat artikellid bedoelde onderscheidingen, de bevoegdheid tot het opleggen van de in het voorgaande lid onder de letters a tot en met g genoemde straffen aan in die verordening aangewezen functionarissen worden overgedragen.
 3. De toepassing van de in het eerste lid onder b, c, d, e, f en g genoemde straffen geschiedt met inachtneming van het navolgende:
 - 1° buitengewone dienst wordt opgelegd voor ten hoogste zes uren met een maximum van drie uren per dag al of niet in aansluiting op de dienstdag;
 - 2° geldboete bedraagt ten minste vijf procent (5%) en ten hoogste vijftig procent (50%) van de aanvangsbezoldiging, behorende bij schaal 1 van een overzicht van bezoldigingsschalen zoals vastgesteld bij het bezoldigingslandsbesluit bedoeld in artikel 18 afgerond tot het naast hogere bedrag in volle guldens;
 - 3° inhouding van inkomen geschiedt tot een bedrag van ten hoogste een maandinkomen;
 - 4° terugzetting in bezoldiging geschiedt voor ten hoogste twee bezoldigingstreden;
 - 5° uitsluiting van bevordering geschiedt voor niet langer dan vier jaren;
 - 6° terugzetting in rang bestaat in het overbrengen van de gestrafte naar de onmiddellijk lagere rang met of zonder vermindering van zijn bezoldiging tot de aan die rang verbonden bezoldiging;
 - 7° schorsing geschiedt voor ten hoogste zes maanden.
 4. Bij het opleggen van een straf kan worden bepaald, dat zij niet ten uitvoer zal worden gelegd, indien betrokkene zich gedurende de bij het opleggen van de straf te bepalen termijn, welke die van twee jaren niet te boven mag gaan, niet schuldig maakt aan soortgelijk plichtsverzuim als waarvoor de bestraffing plaats vindt, noch aan enig ander ernstig plichtsverzuim en zich houdt aan bij het opleggen van de straf eventueel te stellen bijzondere voorwaarden. De voorwaarden mogen de godsdienstige of staatkundige vrijheid niet beperken.
 5. Ten aanzien van de ambtenaar voor wie de geldende werktijd korter is dan de voor zijn functie geldende gebruikelijke volledige werktijd wordt ter uitvoering van de bepalingen van dit artikel de bezoldiging in aanmerking genomen die hij in die functie zou hebben genoten, indien de voor hem geldende werktijd gelijk zou zijn aan de voor zijn functie gebruikelijke volledige werktijd.

Art. 90.

1. De kennisgeving, bedoeld in de Regeling Ambtenarenrechtspraak, wordt zo mogelijk in het dienstgebouw of de werkplaats waar de ambtenaar zijn dienst verricht tegen gedagtekend en door hem ondertekend ontvangstbewijs ter hand gesteld.
2. Indien de ambtenaar niet in het dienstgebouw of op de werkplaats aanwezig is, wordt de mededeling aan zijn woon- of verblijfplaats tegen gedagtekend en door de ontvanger ondertekend ontvangstbewijs afgegeven aan de betrokkene of aan een van zijn huisgenoten. Indien degene die met de afgifte van de mededeling belast is noch de ambtenaar, noch iemand van diens huisgenoten aantreft, of indien degene die hij aantreft weigert het stuk in ontvangst te nemen of het ontvangstbewijs te ondertekenen, wordt het bij aangetekende post aan zijn woon- of verblijfplaats gezonden.
3. In de gevallen, bedoeld in het tweede lid, wordt de betrokken ambtenaar geacht met de mededeling bekend te zijn geworden op de dag van de afgifte aan zijn woon- of verblijfplaats, onderscheidenlijk op de dag waarop het door de postdienst aan die woon- of verblijfplaats is bezorgd of aangeboden.

Art. 91.

1. De straf wordt niet opgelegd dan nadat de ambtenaar in de gelegenheid is gesteld zich, ter keuze van de tot het opleggen van straffen bevoegden, mondeling of schriftelijk, binnen zeven dagen tegenover deze te verantwoorden. Bij zijn verantwoording mag de ambtenaar van de hulp van anderen gebruik maken.
2. Geschiedt de verantwoording mondeling, dan wordt daarvan aanstonds proces-verbaal opgemaakt, dat na voorlezing wordt getekend door hem te wiens overstaan de verantwoording plaats heeft en door de ambtenaar. Weigert de ambtenaar de ondertekening, dan wordt daarvan in het proces-verbaal, zo mogelijk met vermelding der redenen, melding gemaakt.
3. Indien de ambtenaar zulks verlangt, worden hij en degene, van wiens hulp hij bij zijn verantwoording gebruik maakt, in de gelegenheid gesteld kennis te nemen van de ambtelijke rapporten of andere bescheiden, welke op de hem ten laste gelegde feiten betrekking hebben, met uitzondering echter van de stukken tegen welke kennisneming het openbaar belang zich bepaaldelijk verzet.
4. De strafoplegging moet schriftelijk geschieden en is met redenen omkleed.
5. De tot het opleggen van straffen bevoegden geven aan de gestrafte onverwijld kennis van de strafoplegging door toezending van een afschrift van het desbetreffend besluit.
Het tweede en derde lid van artikel 90 zijn van overeenkomstige toepassing.
6. Indien de strafoplegging plaats vindt door de krachtens het tweede lid van artikel 89 aangewezenen, wordt in het besluit tot strafoplegging tevens medegedeeld, dat binnen veertien dagen na ontvangst daarvan bij de betrokken Minister schriftelijk beroep van betrokkene onder aanvoering van gronden open staat, tenzij die Minister ingevolge het tweede lid van artikel 89 is aangewezen. De betrokken Minister is verplicht binnen drie maanden na de dag waarop de

ambtenaar in beroep is gekomen, deze een met redenen omklede beslissing toe te zenden.

Art. 92.

1. De straf, behalve die van schriftelijke berisping, wordt niet ten uitvoer gelegd, zolang zij niet onherroepelijk is geworden, tenzij onmiddellijke tenuitvoerlegging naar het oordeel van de tot straffen bevoegden door het dienstbelang wordt gevorderd.
2. Indien tot onmiddellijke tenuitvoerlegging van de straf van buitengewone dienst is overgegaan en deze straf na ingesteld beroep niet wordt gehandhaafd, wordt de tijd, gedurende welke buitengewone dienst is verricht, aangemerkt als diensttijd gedurende welke opgedragen werk na de vastgestelde werktijden is verricht en wordt aan de hand van de terzake geldende voorschriften een beloning voor overwerk toegekend.

Art. 93.

1. Terzake van een gedraging als bedoeld in artikel 88 kan slechts één disciplinaire straf worden opgelegd.
2. De ambtenaar die zich aan meerdere op zich zelf staande gedragingen als bedoeld in artikel 88 schuldig maakt, kan terzake elk dier gedragingen afzonderlijk en zonder vermindering disciplinair worden gestraft.

HOOFDSTUK IX

Schorsing en ontslag

Art. 94.

Onverminderd het bepaalde in artikel 88 kan de ambtenaar door het bevoegde gezag worden geschorst in zijn ambt:

- a. wanneer er een strafrechtelijke vervolging terzake van misdrijf tegen hem wordt ingesteld;
- b. wanneer hem door het bevoegde gezag het voornemen tot bestraffing met onvoorwaardelijk ontslag is te kennen gegeven of hem van de oplegging van deze straf mededeling is gedaan;
- c. in andere gevallen, waarin schorsing naar het oordeel van het daartoe bevoegde gezag wordt gevorderd door het belang van de dienst.

Art. 95.

1. De ambtenaar is van rechtswege in zijn ambt geschorst, indien hij:
 - a. zich in verzekerde bewaring bevindt;
 - b. in een psychiatrisch ziekenhuis wordt verpleegd.
2. Onverminderd het bepaalde in het vorige lid wordt de ambtenaar, die in een psychiatrisch ziekenhuis wordt verpleegd, ziekteverlof verleend krachtens de terzake bestaande regelingen.

Art. 96.

1. Tijdens de schorsing ingevolge artikel 94, onder a, of ingevolge artikel 94, eerste lid onder a, wordt het inkomen voor één derde gedeelte ingehouden; na verloop van een termijn van zes weken kan een verdere inhouding, ook van het volle bedrag, plaatsvinden. Het niet ingehouden gedeelte van het inkomen kan aan anderen dan aan de ambtenaar worden uitbetaald.
2. Tijdens de schorsing ingevolge artikel 94, onder b, kan tot de in de strafaanzegging of -oplegging genoemde datum van ingang van het ontslag het inkomen geheel of gedeeltelijk worden ingehouden. Van bedoelde datum van ingang van het ontslag af wordt het inkomen geheel ingehouden. Het niet ingehouden gedeelte van het inkomen kan aan anderen dan aan de ambtenaar worden uitbetaald.
3. Het ingevolge het eerste lid ingehouden inkomen wordt alsnog uitbetaald, indien de schorsing niet door een door de strafrechter opgelegde straf wordt gevolgd of ook indien en in zoverre op andere gronden alsnog tot uitbetaling wordt besloten.
4. Het ingevolge het tweede lid ingehouden inkomen wordt alsnog uitbetaald, indien op de schorsing bestraffing van de ambtenaar met onvoorwaardelijk ontslag niet volgt.

Art. 97.

1. Ontslag wordt gegeven door het tot het benoemen tot het ambt bevoegde gezag. Het wordt schriftelijk verleend. De ontslagbeschikking vermeldt de dag van ingang van het ontslag dan wel een aanduiding van die dag.
2. Bij ongevraagd ontslag wordt de ambtenaar, behoudens het bepaalde in artikel 98, de reden van het ontslag schriftelijk medegedeeld.

Art. 98.

1. Aan de ambtenaar wordt op zijn verzoek eervol ontslag verleend.
2. Tenzij overeenkomstig het verzoek van de ambtenaar zelf of om dringende redenen van openbaar belang, wordt dit ontslag niet verleend met ingang van een dag, vroeger dan één maand of later dan drie maanden na die dag waarop het verzoek om ontslag is ingekomen.
3. Is een strafvervolgning tegen de ambtenaar aanhangig of wordt overwogen hem in aanmerking te brengen voor een disciplinaire straf, dan kan het nemen van een beslissing op het verzoek om ontslag worden aangehouden totdat de uitspraak van de strafrechter of de beslissing inzake de disciplinaire straf onherroepelijk is geworden.

Art. 99.

1. Aan de ambtenaar in tijdelijke dienst, die blijkens zijn benoeming voor een bepaalde tijd of voor een proeftijd is benoemd, wordt, tenzij het tegendeel blijkt, geacht eervol ontslag te zijn verleend, zodra die tijd is verstreken.
2. Aan de ambtenaar in tijdelijke dienst, die voor onbepaalde tijd is benoemd, kan eervol ontslag worden verleend, mits een opzeggingstermijn in acht wordt genomen:
 - a. van drie maanden ingeval de betrokkene bij het begin van de opzeggingstermijn laatstelijk ten minste twaalf maanden onafgebroken in

dienst was;

b. van twee maanden ingeval de betrokkene bij het begin van de opzeggingstermijn laatstelijk zes maanden of langer, doch korter dan twaalf maanden, onafgebroken in dienst was;

c. van één maand ingeval de betrokkene bij het begin van de opzeggingstermijn laatstelijk korter dan zes maanden onafgebroken in dienst was.

3. Over de tijd, welke aan de in het tweede lid bedoelde opzeggingstermijn mocht ontbreken, heeft de betrokkene recht op doorbetaling van het inkomen.
4. Op doorbetaling van het inkomen bestaat niet langer aanspraak indien de ambtenaar:
 - a. gedurende de opzeggingstermijn uit eigen beweging de actieve dienst verlaat;
 - b. gedurende de opzeggingstermijn zonder de vereiste toestemming een andere betrekking aanvaardt.
5. Aan de ambtenaar in tijdelijke dienst als bedoeld in het eerste lid kan eervol ontslag worden verleend met ingang van de dag, gelegen binnen de bepaalde tijd of de proeftijd. In dat geval vindt het bepaalde in het tweede, derde en vierde lid overeenkomstige toepassing.

Art. 100.

Aan de ambtenaar wordt wegens het bereiken van een bepaalde leeftijd eervol ontslag verleend overeenkomstig de regelen bij landsverordening gesteld.

Art. 101.

1. Aan de ambtenaar kan eervol ontslag worden verleend wegens opheffing van zijn betrekking, wegens verandering in de inrichting van de dienst of het bedrijf, waar hij werkzaam is, hetzij van twee of meer diensten of bedrijven, of wegens verminderde behoefte aan arbeidskrachten.
2. Wanneer één van de in het eerste lid genoemde gevallen zich voordoet, wordt de betrokken ambtenaar, tegelijk met het verlenen van ontslag krachtens evengenoemd lid, door het bevoegd gezag bij landsbesluit ter beschikking gesteld van het Mobiliteitscentrum, bedoeld in het derde lid.
3. Er is een Mobiliteitscentrum. Het Mobiliteitscentrum onderzoekt en evalueert ten aanzien van de hem ter beschikking gestelde ambtenaren wie van hen in aanmerking komt voor respectievelijk:
 - a. herplaatsing binnen de openbare dienst zonder om- of bijscholing;
 - b. om- of bijscholing ter herplaatsing binnen de openbare dienst;
 - c. om- of bijscholing in verband met mogelijke plaatsing in de particuliere sector.Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, worden regels gesteld omtrent het beheer en de inrichting van het Mobiliteitscentrum en worden nadere regels gesteld omtrent zijn in de vorige volzin genoemde taakstelling.
4. Voor zover de ambtenaar voor om- of bijscholing in aanmerking komt, geschiedt dit onder toezicht van het Mobiliteitscentrum. De ambtenaar is verplicht zich te houden aan de aanwijzingen die hem in dit kader door het Mobiliteitscentrum worden verstrekt. Het Mobiliteitscentrum stelt het bevoegd gezag binnen de voor de ambtenaar geldende opzegtermijn in kennis van het resultaat van de door hem verrichte onderzoeken en evaluaties.

5. Gedurende de voor de ambtenaar geldende opzegtermijn blijven de voor ambtenaren geldende en nader vast te stellen wettelijke regelingen en voorschriften onverkort op hem van toepassing. De terbeschikkingstelling eindigt met ingang van de dag volgend op de dag waarop de voor de ambtenaar geldende opzegtermijn eindigt, onverminderd het bepaalde in de Wachtgeldregeling overheidsdienaren.
6. In de gevallen, dat door het bevoegd gezag wordt overgegaan tot toepassing van het eerste lid, geschiedt het ontslag van de in vaste dienst aangestelde ambtenaar, met uitzondering van het ontslag wegens opheffing van de betrekking, zoveel mogelijk in de volgende rangorde:
 - a. zij die zulks wensen;
 - b. zij die pensioengerechtigd zijn, waarbij degenen die niet reeds gedurende zes maanden of langer kostwinner zijn van een gezin of van de betrekkingen, bedoeld in de tweede volzin van artikel 38, derde lid, vóór degenen die dit wél zijn, en binnen deze beide groepen ouderen in leeftijd vóór jongeren gaan;
 - c. zij die de leeftijd van dertig jaren nog niet hebben overschreden en niet reeds gedurende zes maanden of langer kostwinner zijn van een gezin of van de betrekkingen, bedoeld in de tweede volzin van artikel 38, derde lid, te beginnen met degenen die de minste dienstjaren hebben;
 - d. zij die de minste dienstjaren hebben.Onder dienstjaren wordt verstaan de tijd in dienst van de Nederlandse Antillen of de eilandgebieden doorgebracht, ongeacht of gedurende deze tijd een functie in een volledige of in een kortere werktijd is bekleed.
7. Wanneer het dienstbelang zulks vordert, kan bij verlening van ontslag worden afgeweken van de rangorde, genoemd in het vorige lid, met dien verstande dat, indien de omvang van de voorgenomen afvloeiing daartoe aanleiding geeft, deze geschiedt op basis van een door het bevoegd gezag vastgesteld plan, dat aan de betrokken ambtenaren kenbaar wordt gemaakt.
8. Wanneer krachtens het eerste lid ontslag wordt verleend aan een ambtenaar in tijdelijke dienst, die daaraan geen aanspraak op wachtgeld ontleent, wordt een opzeggingstermijn in acht genomen als aangegeven in het tweede lid van artikel 98.

Het derde en vierde lid van even bedoeld artikel zijn alsdan van toepassing. In alle andere gevallen, waarin krachtens het eerste lid ontslag wordt verleend, wordt een opzeggingstermijn van drie maanden in acht genomen.

Art. 102.

Aan de ambtenaar kan voorts ontslag worden verleend, indien hij lid is van een vereniging, waarvan de Regering, de Raad van Advies gehoord, verklaard heeft, dat zij om de doeleinden die zij nastreeft, of de middelen die zij aanwendt de behoorlijke vervulling van zijn plicht als ambtenaar in gevaar kan brengen of schaden, of die op enigerlei wijze medewerking of steun verleent aan een zodanige vereniging of aan van haar uitgaande actie.

Art. 103.

1. Buiten de gevallen, hier voren of bij andere wettelijke regelingen bepaald, kan de ambtenaar slechts worden ontslagen op grond van:
 - a. verlies van een vereiste bij de aanstelling voor de benoembaarheid gesteld, tenzij het vereiste alleen bij de aanvaarding van het ambt geldt;
 - b. staat van curatele krachtens onherroepelijk geworden rechterlijke uitspraak;
 - c. toepassing van lijfswang wegens schulden, krachtens onherroepelijk geworden rechterlijke uitspraak;
 - d. onherroepelijk geworden veroordeling tot vrijheidsstraf wegens misdrijf;
 - e. blijvende ongeschiktheid voor de vervulling van zijn ambt als gevolg van een ziekte of gebrek;
 - f. onbekwaamheid of ongeschiktheid voor het door hem beklede ambt, anders dan op grond van ziels- of lichaamsgebreken;
 - g. het niet behaald hebben van het (de) diploma('s) bedoeld in artikel 5, vijfde lid;
 - h. het willekeurig verbreken van het dienstverband door de ambtenaar.
2. Behalve in het geval onder d. van het eerste lid bedoeld wordt een ontslag op grond van dit artikel steeds eervol verleend. Het kan niet vroeger ingaan dan de dag, volgende op die, waarop de reden voor het ontslag voor het eerst geconstateerd en in de gevallen bedoeld in het eerste lid onder a, e, f en g tevens door of namens het bevoegde gezag aan de betrokkene is medegedeeld.
3. Het ontslag op de in onderdeel e. van het eerste lid bedoelde grond wordt eerst verleend, nadat ter zake van de ongeschiktheid een geneeskundig onderzoek is ingesteld.
4. Het geneeskundig onderzoek, in het voorgaande lid voorgeschreven, geschiedt op Curaçao door de geneeskundige commissie, bedoeld in de Pensioenlandsverordening overheidsdienaren, en in andere gevallen door een of meer geneeskundigen, aan te wijzen door de Regering. De nadere regels, bedoeld in het vierde lid van het laatstgenoemde artikel, zijn van toepassing.

Art. 104.

Aan gewezen ambtenaren, aan wie eervol ontslag is verleend wegens opheffing hunner betrekking of wegens verandering van inrichting van de dienst of het bedrijf, waarbij zij werkzaam zijn, hetzij van twee of meer diensten en/of bedrijven, dan wel wegens verminderde behoefte aan arbeidskrachten, wordt een wachtgeld toegekend volgens de daarvoor bij landsverordening gestelde bepalingen.

Geen wachtgeld of een lager wachtgeldbedrag kan worden toegekend aan de ambtenaar die door het bevoegd gezag voor een andere, mede in verband met zijn persoonlijkheid en omstandigheden, passende functie in aanmerking is gebracht, doch geweigerd heeft deze te aanvaarden dan wel die onbemiddelbaar is gebleken door eigen schuld of toedoen.

HOOFDSTUK X

Inhouding, beslag en korting

§1. Algemeen

Art. 105.

1. Onder bezoldiging wordt in dit hoofdstuk verstaan het geldsbedrag, dat een ambtenaar tijdens zijn ambtsbetrekking ter beloning van de door hem bewezen diensten, onder welke benaming ook, geniet, na aftrek van hetgeen hem in mindering wordt gebracht voor verhaal van pensioenbijdragen.
2. Onder bezoldiging wordt in dit hoofdstuk ook wachtgeld mede begrepen.
3. Voor de toepassing van de bepalingen van dit hoofdstuk wordt een ter beschikking gestelde ambtenaar geacht in dienst te zijn van het Land Curaçao.

*§ 2. Inhouding***Art. 106.**

1. Op de door de overheid en de openbare lichamen verschuldigde bezoldigingen kan worden ingehouden.
2. Belastingen en retributies worden geacht ten deze verschuldigd te zijn aan het lichaam, met de invordering belast.

*§3. Beslag***Art. 107.**

Ten aanzien van een op een bezoldiging gelegd beslag, gelden de bepalingen van het gemene recht.

*§4. Korting***Art. 108.**

1. De overheid kan op de door haar verschuldigde bezoldigingen ten behoeve van schuldeisers van de ambtenaar kortingen toepassen voor vorderingen mits deze door de ambtenaar, naar aanleiding van het verzoek om de korting toe te passen, schriftelijk worden erkend.
2. Als door de ambtenaar erkend gelden mede de vorderingen, waarvan het bestaan blijkt uit een in kracht van gewijsde gegane rechterlijke uitspraak of van een authentieke akte in executoriale vorm.

*§5. Beperkingen***Art. 109.**

1. Bezoldigingen zijn voor inhouden, beslag of korting vatbaar voor één derde gedeelte.
2. Deze beperking geldt evenwel niet ten aanzien van inhouding, beslag of korting:
 - a. tot verhaal van onderhoudsgelden waarvan de verplichting tot betaling bij rechterlijke uitspraak is opgelegd;
 - b. terzake van een disciplinaire strafoplegging;

- c. tot verhaal van een boete door de strafrechter of een bijzonder gerecht opgelegd;
 - d. tot verhaal van vergoeding van schade, door de ambtenaar in verband met de uitoefening van de dienst aan de overheid toegebracht door onrechtmatige handelingen of door het nalaten van de zorg waartoe hij gehouden is.
3. Bezoldigingen zijn tot de helft vatbaar voor inhouding, beslag en korting, tot verhaal van hetgeen op de bezoldiging is vooruitbetaald, voorgeschoten of te veel betaald.

§6. Faillissement

Art. 110.

1. In geval van faillissement van de ambtenaar wordt het gedeelte van de bezoldiging, hetwelk ingevolge beschikking van de rechter-commissaris niet aan de gefailleerde, behoeft te worden uitgekeerd, gekort ten behoeve van de curator, voor zover daarop geen inhouding heeft plaats gehad.
2. Faillissement van de ambtenaar en hem verleende surséance van betaling sluiten overigens korting uit.

§7. Samenloop

Art. 111.

In geval van samenloop van inhouding, beslag en korting, zal, ongeacht in welke tijdsorde zij plaats hebben, het vatbare gedeelte van de bezoldiging eerst worden ingehouden; van het overblijvende zal ten hoogste één vierde geacht worden beslagen te zijn en van het alsdan overblijvende zal ten hoogste één vierde kunnen worden gekort.

§8. Verdeling

Art. 112.

1. Indien een ingehouden, in beslag genomen of gekort bedrag tussen meer dan een schuldeiser moet worden verdeeld, geschiedt de verdeling naar evenredigheid der vorderingen, voorzover niet de ene schuldeiser voorrang heeft boven de andere.
2. Indien naast vorderingen, voor welke de beperkingen van artikel 108, eerste lid niet gelden, ook andere in de verdeling moeten worden begrepen, wordt eerst het in artikel 108, eerste lid, bepaalde deel van dit bedrag onder alle schuldeisers zonder onderscheid verdeeld.

§9. Overdracht en in pandgeving

Art. 113.

1. Overdracht of in pandgeving, waardoor de ambtenaar enig recht op bezoldiging aan een derde toekent, is slechts geldig, indien zij geschiedt met goedkeuring van de overheid, die hem de bezoldiging toegekend heeft.
2. Zij is slechts geldig tot ten hoogste één derde gedeelte van de bezoldiging.
3. Zij kan slechts geschieden bij hetzij authentieke akte, hetzij onderhandse in tweevoud opgemaakte akte, mits deze laatste geregistreerd is en geheel geschreven is met de hand van de ambtenaar die zelve ondertekend heeft of daaronder door deze geschreven is een goedkeuring, houdende vol uitgeschreven in letters het overgedragen of in pand gegeven bedrag of gedeelte van zijn bezoldiging.
4. Een afschrift van de authentieke akte dan wel een der dubbelen van de onderhandse akte moet bij de in het eerste lid bedoelde overheid worden ingeleverd.

§10. Verjaring van vorderingen

Art. 114.

Tenzij in bijzondere wetgeving anders is bepaald, verjaren rechtsvorderingen ter zake van bezoldiging, pensioenen en andere geldelijke aanspraken, verschuldigd krachtens een rechtsverhouding waarop dit hoofdstuk van toepassing of van overeenkomstige toepassing is, door verloop van vijf jaren na de aanvang van de dag, volgend op die waarop de vordering opeisbaar is geworden. De artikelen 316 tot en met 323 van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek zijn van toepassing.

HOOFDSTUK XI

Bijzondere voorzieningen

Art. 115.

Aan een ambtenaar, die krachtens benoeming door de Regering in openbare dienst hier te lande werkzaam zijnde, tot een door de Koning te begeven openbare betrekking hier te lande wordt benoemd, wordt door de Regering met ingang van de dag van de aanvaarding van de nieuwe betrekking eervol ontslag verleend.

HOOFDSTUK XII

Slot- en overgangsbepalingen

Art. 116.

Deze landsverordening treedt in werking op het tijdstip waarop de Rijkswet wijziging Statuut in verband met de opheffing van de Nederlandse Antillen in werking treedt.

Art. 117.

1. Alle op het tijdstip van inwerkingtreding van deze landsverordening bestaande besluiten en beschikkingen houdende algemeen verbindende voorschriften in de zin van de Regeling Ambtenarenrechtspraak blijven, voorzover zij of daarin voorkomende bepalingen niet in strijd zijn met deze landsverordening, van kracht totdat zij overeenkomstig de voorschriften der Staatsregeling van Curaçao en van deze landsverordening zijn vervangen.
2. De op het tijdstip van inwerkingtreding van deze landsverordening bestaande toestemmingen en vergunningen aan ambtenaren en verleende kortingen blijven gehandhaafd totdat zij ingetrokken worden door de autoriteit, die ingevolge deze landsverordening en de uit kracht daarvan gegeven voorschriften zodanige toestemmingen, vergunningen of kortingen kan verlenen.
3. Op gedragingen als bedoeld in artikel 88, gepleegd vóór de dag van inwerkingtreding van deze landsverordening blijven van toepassing de algemeen verbindende voorschriften, welke ten tijde van die gedragingen golden.

Art. 118.

De ambtenaren die op het tijdstip van inwerkingtreding van dit artikel in vaste niet pensioengerechtigde dienst zijn benoemd, worden, tenzij bedoelde benoeming heeft plaats gevonden wegens het niet voldoen aan de in de Pensioenverordening Burgerlijke Landsdienaren voor een benoeming in vaste dienst gestelde eisen, binnen een jaar na vorengenoemd tijdstip, als ambtenaar in de zin van gemelde Pensioenverordening benoemd, mits zij alsdan voldoen aan de voor een benoeming in vaste dienst in de zin van meergemelde pensioenverordening gestelde eisen.

Art. 119.

Deze landsverordening kan worden aangehaald als "Landsverordening Materieel Ambtenarenrecht".

Gegeven te Willemstad,